

Пейо Яворов

Раздяла

Цветана – девойка.

Богдан – юноша, въстаник.

Стая.

Цветана (*стои при прозореца и се вслушва навън. Далечно пушкане.*)

Богдан (*облечен въстанишки и въоръжен, явява се на вратата*).

Цветана!

Цветана (*дръпва се, вижда Богдана и застава смаяно посред стаята*).

Богдане! Нима...?

Богдан (*приближава развълнуван*).

Прощавай!

Цветана.

Боже, сън не е ли?

А днес ли...

Богдан.

Чуеш и сама.

(Далечни викове: „Да живее България!“ Пушкания и камбанен звън.)

Предател за другар сме взели...

И може би едничек ден,
едничек час – и щеше вече
да бъде късно; известен
войводата, че недалече
врагът е примка зарад нас
поставил, каза – и реши се...
Сега – зове ме божи глас, –
народният... А ти –

(Слага десница върху рамото ѝ.)

моли се
и нека господ защити
България.

Цветана (*просълзена*).

И тебе още,
и всинца ни. Да помниш ти,
че с твоя край – и моя до ще,
пази се...

Богдан (*целува я*).

Миличко дете!
Живот, имот не наши само –
и на родината са те;
потребно бъде ли, тогаз –
погледай! – пушката на рамо,
през кръста сабя, че и аз
на своя ред... Оттам нататък
добро ли, зло ли отреди
съдбата, – дълъг или кратък
ще бъде пътя ми, – в гърди
ще имам сладката утеха –
че съм изпълнил дълг свещен.

(*Зачестен камбанен звън.*)

А чуй...! Оковите се снеха,
развит е кървавочервен
бунтовен пряпорец; юнакът
с юнака се здрависва там,
под него. Сбогом! Зная, чакат
съратници...

Цветана.

Постой! Едвам
не полудявам, – целуни ме...
(Богдан я целува.)
Тъй много бързаш, че... Уви!

Богдан.

Цветано! – Цвете, сладко име!
Целувам те, но забрави
пред святият алтар народен
любовника въстанал роб
и чакай *гражданин свободен*,
а иначе търси ме в гроб.
(*Далечна въстанишка песен. Сепнато.*)
Но аз...

Цветана (*хваща го за ръцете*).

Постой, почакай малко,
минутка още... Само, ах,
да знаеш колко ми е жалко, –
не знам защо... Така е – страх,
че може би... Но искам аз
тъй много друго да ти кажа,
тъй много – и върви тогаз;
ала напразно – да се смажа.
не иде дума на език.

(*Богдан прави леко движение.*)

Почакай...

(*Мълчание.*)

Ще ми се да можа
(като под слънчице-топлик
росата капка), щом положи
глава ей тук –
(*притиска се о него*)
и на часа
безследно аз да се изгубя
и с тебе слея – и да са
и кръв и плът едно. Ах, любя –
тъй както никоя... затуй
и клета съм...

(*глухо ридание; в това време из улиците пеят.*)

Въстаници (*приближаващи*).

Доста вече неволия от поганска тирания, –
пряпорец се вей,

хей!
Мила, ни е бащиния, –
ура, да живей!

Богдан.
Свести се, мила!
Цветано, българко – и чуй!

Въстаници (*минуващи*).
С вражи орди в разправия,
за отнета слободия,
кръв ще да се лей,
хей!
Драга ни е бащиния, –
ура, да живей!

Цветана (*като в сън*).
България...

Въстаници (*отдалечаващи се*).
Ще низвергнем тирания!
Слободия, слободия, –
кой я не милей?
Хей!
Скъпа ни е бащиния,
ура, да живей!...

Цветана (*заслушана – все тъй*).
Да имам сила
за двамата...
(*като изглежда Богдана, с растяща възтържност*)
Отивай там,
на славен път... И ти – ! Тогава
и аз обикна ща те, знам,
сто пъти повече...

Богдан.
Познава
душа душата – и сега

видях аз *моята* Цветана.

Цветана (*гледа го възхитена*).
Юнак... Върви и не в тъга,
не в мъка – в радост ще остана.

Богдан.
Родино, скъпа ми е тя,
но жертвата ще бъде двойна –
и горд съм!

Цветана (*прегръща го*).
Време отлетя,
върви!

Богдан (*като я целува*)
Девојко най-достойна,
прощавай!

(*Излазя бързешком*)

Цветана.
Слаба съм жена –
и свързва женска орисия
ръцете... Бурия и война –
това е негова стихия,
а моята – ?
(*С копнение*)
Но иначе, той –
и дни такива... Само с него
светът е свят... Соколът мой,
соколът ми! – Но вече де го?...

КРАЙ

Източник: Словото

Публикация

П. К. Яворов, „Събрани съчинения в пет тома“, Български писател, С.1977–1979, под редакцията на К. Куюмджиев

Набирание: Гергана Мечкова и Мартин Митов

Свалено от „Моята библиотека“ [<http://purl.org/NET/mylib/text/7177>]